

Дене жарақаттары бойынша төлемдер туралы жалпы ережелер

1. Бір жазатайым оқиға салдарынан пайда болған және «Дене жарақаттары бойынша төлемдер кестесінің» бір бөлімінде айтылған бірнеше жарақаттар болған жағдайда сақтандыру төлемі сақтандыру төлемінің ең үлкен мөлшерімен жарақаттануды көздейтін бапқа сәйкес жүргізіледі. Егер жарақат белгілі бір бөлімнің бір бабының әртүрлі тармақтарында немесе бір бөлімнің әртүрлі баптарының әртүрлі тармақтарында келтірілген болса, дәл осындай тәртіп қолданылады.
2. Бір жазатайым оқиға салдарынан пайда болған және «Дене жарақаттары бойынша төлемдер кестесінің» әртүрлі бөлімдерінде келісілген бірнеше жарақаттар болған жағдайда сақтандыру төлемі әрбір жарақат бойынша жеке жүргізіледі, бірақ төлемдердің жалпы сомасы сақтандыру сомасынан аспауға тиіс.
3. «Дене жарақаттары бойынша төлемдер кестесінің» бір бабында көрсетілген бір немесе бірнеше жарақаттар болған жағдайда, сақтандыру төлемі жарақаттар санына қарамастан осы бапқа сәйкес бір рет жүргізіледі.
4. Сақтандыру төлемінің мөлшері бір аяқ-қол үшін жарақат алған жағдайда белгіленеді (егер «Дене жарақаттары бойынша төлемдер кестесінде» өзгеше айтылмаса), екі аяқ-қолдың ұқсас жарақаттары кезінде сақтандыру төлемінің мөлшері екі есе артады.
5. «Дене жарақаттары бойынша төлемдер кестесінің» тиісті ескертпелерінде сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындауға, қандай да бір жарақаттың сипатын және аталған кестенің ережелерін қолдану тәртібін айқындауға қатысты өзге де шарттар келтірілуі мүмкін. Жоғарыда келтірілген шарттар тиісті ескертпелердің шарттарымен қайшы келген жағдайда осы ескертпелердің шарттары қолданылады.
6. Сақтандырушы төлемдер кестесінде айтылмаған дене жарақаттары бойынша төлеуден бас тартуға құқылы.

Дене жарақаттары бойынша төлемдер кестесі

№ р/т	Дене жарақатының сипаты	Сақтандыру төлемінің мөлшері (сақтандыру сомасының %)
1 БӨЛІМ. БАС СҮЙЕК СҮЙЕКТЕРІ, ЖҮЙКЕ ЖҮЙЕСІ		
1.	Бас сүйек сүйектерінің сынуды:	
	а) күмбез сүйектерінің сыртқы пластинкасы;	5
	б) күмбез;	15
	в) негізі;	20
	г) күмбезі мен негізі.	25
2.	Интракраниальды травматикалық гематомалар:	
	а) эпидуральды;	10
	б) субдуральды;	15
	в) эпидуральды және субдуральды (ми ішілік).	20
3.	Мидың зақымдануы:	
	а) мидың көгеруі, субарахноидты қан кету;	10
	б) бас сүйек қуысының алынбаған бөгде денелері (тігісті және пластикалық материалды қоспағанда);	15
	в) ми затының мелжемдеуі (симптоматологияны көрсетпей).	50
Ескертпелер: 1. Егер бас сүйек-ми жарақатына байланысты бас сүйек сүйектеріне, миға және оның қабықтарына хирургиялық араласу жүргізілсе, сақтандыру сомасының қосымша 10% - ы бір рет төленеді. 2. Бір сақтандыру жағдайының нәтижесінде бір бапта көрсетілген дене жарақаттары орын алған жағдайда, сақтандыру төлемі ең ауыр дене жарақатын ескеретін тармақшалардың бірі бойынша төленеді. Әртүрлі баптарда көрсетілген дене жарақаттары кезінде сақтандыру төлемі олардың әрқайсысын есепке ала отырып, жинақтау жолымен жүзеге асырылады.		
Ескерту: бас миының жарақаты салдарынан көру өткірлігі төмендеген немесе есту қабілеті төмендеген кезде сақтандыру төлемі осы жарақатты және көрсетілген асқынуларды ескере отырып, тиісті баптар бойынша жиынтықтау жолымен төленеді.		
4.	Бір немесе бірнеше ми нервтерінің перифериялық жарақаты	10
Ескерту: егер бас сүйегінің негізі сынған кезде бас сүйек-ми нервтерінің зақымдануы орын алса, сақтандыру сомасы 1-бап бойынша төленеді; 4-бап бұл ретте қолданылмайды.		
5.	Жұлынның жарақаты кез-келген деңгейде, жылқы құйрығы:	
	а) ішінара алшақтық;	50
	б) жұлынның толық үзілуі.	100
Ескерту: егер омыртқа мен жұлынның жарақатына байланысты хирургиялық араласу жүргізілсе, сақтандыру сомасының қосымша 10% - ы бір рет төленеді.		
6.	Мойын, иық, бел, сакральды өрімнің жарақаты (үзіліс, жарақат):	
	а) өрімнің ішінара үзілуі;	40
	б) өрімнің үзілісі.	70
Ескерту: жарақатқа байланысты туындаған невралгиялар, нейропатиялар сақтандыру төлеміне негіз бермейді.		
7.	Үзіліс нервтердің:	
	а) бір кәрі жілік, шынтақ немесе орта деңгейінде білезік буыны мен білек, кіші жіліктік немесе үлкен жіліктік;	10
	б) екі және одан көп: кәрі жілік, шынтақ, орта деңгейінде білезік буыны мен білек, кіші жіліктік және үлкен жіліктік нервтер;	20

	в) бір: қолтық астылық, кәрі жілік, шынтақ, орта деңгейінде шынтақ буынының және иықтың, құйымшақ және жамбас;	25
	г) екі және одан көп: қолтық астылық, кәрі жілік, шынтақ, орта деңгейінде шынтақ буынының және иықтың, құйымшақ және жамбас.	40

Ескерту: аяқ, саусақ және қол деңгейіндегі нервтердің жарақаты сақтандыру төлеміне негіз бермейді.

2 БӨЛІМ. КӨРУ ОРГАНДАРЫ

8.	Бір көздің аккомодациясының сал ауруы:	15
9.	Гемиянопия (бір көздің көру аймағының жартысының пролапсы), көз алмасының бұлшық еттерінің жарақаты (травматикалық страбизм, птоз, диплопия);	15
10.	Бір көздің көру өрісінің тарылуы (концентрлі емес және концентрлі)	10
11.	Бір көздің пульсирленген экзофтальмы;	10
12.	Көру өткірлігінің төмендеуіне әкелмейтін көз жарақаты:	
	а) көз алмасының енетін жарақаты, 2,3 дәрежелі күйік, гемофтальм.	5

Ескертпелер:

- Дәрежесі көрсетілмеген көздің күйіп қалуы, сондай-ақ патологиялық өзгерістерге әкеп соқпаған 1-дәрежелі көздің күйіп қалуы сақтандыру төлеміне негіз бермейді.
- Егер 12-бапта аталған жарақаттар көру өткірлігінің төмендеуіне әкеп соқтырса, сақтандыру сомасы 17-бапқа сәйкес төленеді; 12-бап бұл ретте қолданылмайды. Егер көз алмасының жарақатына байланысты 12-бап бойынша сақтандыру төлемі жүзеге асырылса, ал болашақта жарақат көру өткірлігінің төмендеуімен қиындаса және бұл сақтандыру төлемін үлкен мөлшерде жүзеге асыруға негіз болса, бұрын жүзеге асырылған сақтандыру төлемінің сомасы ұсталады.
- Көру өткірлігінің төмендеуіне әкеп соқпаған көз қабығындағы үстірт бөгде денелер, көгеру, көз алмасының контузиясы сақтандыру төлеміне негіз бермейді.

13.	Бір көздің жас жолдарының жарақаты, бұл жас жолдарының функциясының бұзылуына әкеледі.	5
-----	--	---

Ескертпе: егер көз жарақатынан кейін 3 ай өткен соң көз дәрігері 8, 9, 10, 11, 13-бапта аталған патологиялық өзгерістер бар екенін және көру өткірлігінің төмендегенін анықтаса, сақтандыру төлемі барлық салдарларды ескере отырып, жиынтықтау жолымен жүргізіледі, бірақ бір көз үшін сақтандыру сомасының 50% - нан аспайды.

14.	Көз (көздер) жарақаты:	
	а) 0,01-ден төмен емес көру қабілеті бар бір көздің немесе екі көздің көру қабілетінің толық көрмеуі;	100
	б) бір көздің толық көрмеуі.	50
15.	Көз алмасының жарақаты салдарынан соқыр көзді алып тастау	10
16.	Орбитаның сынуы	10
17.	Көру өткірлігінің төмендеуі (1-кестені қараңыз)	

Ескертпелер:

- Жарақат салдарынан көру өткірлігінің төмендеуіне және басқа да салдарға байланысты сақтандыру төлемі туралы шешім емдеу аяқталғаннан кейін, бірақ жарақатқа әкеп соққан жазатайым оқиға болған күннен бастап 3 айдан ерте емес қабылданады. Осы мерзім аяқталғаннан кейін Сақтанушы екі көздің көру өткірлігін (түзетуді қоспағанда) және дене жарақатының басқа салдарын анықтау үшін көз дәрігеріне жіберіледі. Мұндай жағдайларда 12, 13, 16-баптар бойынша жарақаттарды ескере отырып, алдын ала сақтандыру төлемі жүргізілуі мүмкін.
- Егер жарақат алғанға дейін жарақат алған көздің көру өткірлігі туралы ақпарат болмаса, онда шартты түрде қарастырған жөн, ол жарақатсыз көзбен бірдей болды. Алайда, егер жарақаттанбаған көздің көру өткірлігі жарақаттанғаннан төмен болса, шартты түрде қарастырған жөн, жарақаттанған көздің көру өткірлігі 1,0 болды.
- Егер жарақат екі көзге де зақым келтірсе және жарақат алғанға дейін олардың көру қабілеті туралы ақпарат болмаса, олардың көру өткірлігі 1,0 болды деп болжау керек.

4. Егер көру өткірлігінің жарақаттан кейінгі төмендеуіне байланысты жасанды линза имплантацияланған немесе түзеткіш линза қолданылған жағдайда, сақтандыру төлемі операцияға дейінгі көру өткірлігін ескере отырып жүзеге асырылады.		
3 БӨЛІМ. ЕСТҮ МҮШЕЛЕРІ		
18.	Құлақ жарғағының жарақаты:	
	а) құлақ жарғағының 1/3 бөлігіне дейін болмауы;	5
	б) құлақ жарғағының 1/3 – ½ бөлігінің болмауы;	7
	в) құлақ жарғағының ½ бөлігінен артық болмауы.	10
Ескертпе: 18-бап (а, б, в) бойынша сақтандыру төлемі туралы шешім жара жазылғаннан кейін жүргізілген куәландыру деректерінің негізінде қабылданады.		
19.	Есту қабілетінің төмендеуіне әкелетін бір құлақтың жарақаты:	
	а) 1-ден 3 м-ге дейінгі қашықтықта сыбырлап сөйлеу (500, 1000, 4000 Гц жиілігіне байланысты аудиограмма деректері бойынша 30-50 дБ-ға төмендеу);	5
	б) сыбырлау-0, 1 м-ге дейін сөйлесу (500, 1000, 4000 Гц жиіліктеріне байланысты аудиограмма деректері бойынша 60-80 дБ-ға төмендеу);	15
	в) толық саңырау (ауызекі сөйлеу-0).	40
Ескерту: есту жарақатының салдарынан төмендеуіне байланысты сақтандыру төлемі туралы шешім емдеу аяқталғаннан кейін, бірақ аспаптық зерттеулердің деректері бойынша жарақат алған күннен бастап 3 айдан ерте емес қабылданады. Осы мерзім өткеннен кейін сақтанушы ауыр жарақаттың салдарын анықтау үшін ЛОР маманына жіберіледі.		
4 БӨЛІМ. ТЫНЫС АЛУ ЖҮЙЕСІ		
20.	Мұрын сүйектерінің, шеміршегінің сынуы, шығуы.	1
21.	Мұрын сүйектерінің, шеміршегінің сынуы, шығуы, алдыңғы маңдай қабырғасы, гаймор қойнауы, торлы сүйек кеңсірігінің сынуы, шығуы.	5
Ескертпе: егер мұрын сүйектерінің, шеміршектерінің сынуына, орнынан қозғалып кетуіне байланысты оның орнынан қозғалуы орын алса және ол медициналық мекеменің анықтамасымен, куәландыру нәтижелерімен расталса, сақтандыру төлемі 20 және 48-баптар бойынша (егер осы бапты қолдануға негіз болса) жинақтау жолымен жүргізіледі.		
22.	Кеуде қуысы мен оның мүшелерінің жарақаты:	
	а) өкпе жеткіліксіздігі (жарақат алған күннен бастап 3 ай өткен соң);	10
	б) өкпенің бір бөлігін, жартысын алып тастау;	40
	в) бір өкпені алып тастау.	60
Ескертпе: 22-баптың Б), в) тармағы бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыру кезінде 22-баптың а) тармағы қолданылмайды.		
23.	1. Төс сүйегінің сынуы.	5
	2. Қабырғалардың сынуы:	
	а) бір;	3
	б) екі-үш;	5
	в) төрт-бес;	10
	г) алты-сегіз;	15
	д) тоғыз-он;	20
	е) оннан астам қабырғаның сынуы.	25
24.	Жарақатқа байланысты кеуде қуысының ену жарақаты, торакоскопия, торакоцентез, торакотомия:	
	а) торакотомия жүргізуді талап етпейтін, кеуде қуысы органдарының дене жарақатынсыз еніп кететін жарасына байланысты жүргізілген торакоскопия, торакоцентез;	5
	Торакотомия:	
	б) кеуде қуысы мүшелерінің дене жарақаты болмаған кезде;	10
	в) кеуде қуысы мүшелерінің зақымдануы кезінде;	15
	г) қайталанатын торакотомиялар (олардың санына қарамастан).	5
Ескертпелер:		

1. Егер кеуде қуысы мен оның мүшелерінің жарақаттануына байланысты өкпені немесе оның бір бөлігін алып тастау жүргізілсе, сақтандыру төлемі 22-бапқа сәйкес жүзеге асырылады; бұл ретте 24-бап қолданылмайды. 2. Егер кеуде қуысының жарақатына байланысты торакоскопия, торакоцентез, торакотомия жүргізілсе, сақтандыру төлемі ең күрделі араласуды ескере отырып бір рет жүзеге асырылады.		
25.	Көмейдің, трахеяның, қалқанша шеміршектің жарақаты, тіласты сүйектің сынуы, жоғарғы тыныс жолдарының күйіп қалуы, функциялардың бұзылуына әкелмеген.	2
26.	Көмейдің, трахеяның, тіл асты сүйегінің, қалқанша шеміршектің жарақаты, жарақатқа байланысты жасалған трахеотомия:	
	а) дауыстың жоғалуы, жарақаттан кейін кемінде 3 ай бойы трахеотомиялық түтік кию;	5
	б) дауыстың жоғалуы, жарақаттан кейін кемінде 6 ай бойы трахеотомиялық түтік кию.	10
Ескерту: 26-бап бойынша сақтандыру төлемі 25-бап бойынша жарақатқа байланысты жүзеге асырылған сақтандыру төлеміне қосымша жүргізіледі, егер сақтанушы өз өтінішінде жарақат көмей немесе трахея функциясының бұзылуына әкеп соқтырғанын көрсеткен жағдайда, жарақаттан кейін 3 ай өткен соң маманның қорытындысын алу қажет. Осы мерзімнен бұрын сақтандыру төлемі 25-бап бойынша жүргізіледі.		
5-БӨЛІМ. ЖҮРЕК-ТАМЫР ЖҮЙЕСІ		
27.	Жүрек, оның қабықшалары мен ірі магистральдық тамырларының жарақаты, жүрек-қан тамырлары жеткіліксіздігіне әкеп соқпаған.	10
28.	Жүрек, оның қабықшалары мен ірі магистральды тамырларының жарақаты, жүрек-қан тамырлары жеткіліксіздігіне әкелген:	
	а) 1-дәрежелі;	5
	б) 2-3 дәрежелі.	10
Ескерту: егер анықтамада жүрек-қан тамырлары жеткіліксіздігінің дәрежесі көрсетілмесе, 28-бап бойынша сақтандыру төлемі жүргізілмейді.		
29.	Ірі перифериялық тамырлардың жарақаты (қан айналымының бұзылуына әкелмеген):	
	а) иық, жамбас;	10
	б) білек, жіліншік.	5
30.	Қан тамырларының жеткіліксіздігіне алып келген ірі перифериялық тамырлардың жарақаты.	10
Ескертпелер: 1. Ірі магистральды тамырларға мыналар жатады: қолқа, өкпе, атаусыз, каротид артериялары, ішкі мойын тамырлары, жоғарғы және төменгі қуыс тамырлары, қақпалық көктамыр және ішкі ағзалардың қан айналымын қамтамасыз ететін магистральды тамырлар. Ірі перифериялық тамырларға мыналар жатады: бұғаналық, қолтықасты, иық, шынтак және кәрі жілік артериялары, мықын, тізеасты, үлкен асықты жіліктің алдыңғы және артқы жіліншік артериялары; иық, бұғанаасты, қолтықасты, мықым және тізеасты тамырлар. 2. Егер төлем туралы өтініште жарақат жүрек-қан тамырлары функциясының бұзылуына әкеліп соқтырғаны көрсетілсе, маманның қорытындысын алу қажет. 3. Егер осы баптарда көрсетілген жарақаттың асқынулары жарақаттан кейін 3 ай өткен соң медициналық мекемеде анықталса және осы мекеменің анықтамасымен расталса, 28, 30-бап бойынша сақтандыру төлемі қосымша жүргізіледі. Осы мерзімнен бұрын сақтандыру төлемі 27,29-бап бойынша жүргізіледі. 4. Егер ірі тамырлардың жарақаттануына байланысты қан тамырларын қалпына келтіру мақсатында операциялар жүргізілсе, қосымша сақтандыру сомасының 5% мөлшерінде сақтандыру төлемі бір рет жүзеге асырылады.		
6 БӨЛІМ. АС ҚОРЫТУ МҮШЕЛЕРІ		

31.	Жоғарғы жақтың, бет сүйектің немесе төменгі жақтың сынуы:	
	а) бір сүйектің сынуы;	5
	б) екі немесе одан да көп сүйектердің сынуы немесе бір сүйектің қос сынуы.	10
Ескерту: тістерді жоғалту кезінде пайда болған альвеолярлы процестің сынуы сақтандыру төлеміне негіз бермейді.		
32.	Жақ сүйегінің жарақаты, келесіге әкеп соққан:	
	а) жақтың бөліктері (альвеолярлы процесті қоспағанда);	40
	б) төменгі жақтың толық болмауы.	80
Ескертпелер:		
1. Төменгі жақтың жалпы ақауына немесе жақтың бір бөлігінің болмауына байланысты сақтандыру төлемі кезінде олардың санына қарамастан тістердің жоғалуы да қосылады.		
2. Жақ жарақаты ауыз қуысының басқа мүшелерінің жарақатымен бірге жүретін жағдайларда (33-бап) сақтандыру төлемі түрінде төленуге жататын сақтандыру сомасының пайызы осы зақымдарды есепке ала отырып, тиісті баптар бойынша жиынтықтау жолымен айқындалады.		
3. 32-бап бойынша сақтандыру төлемі кезінде жедел араласулар үшін қосымша сақтандыру төлемі жүргізілмейді.		
33.	Тілдің жарақаты, келесіге әкеп соққан:	
	а) тіл ұшының болмауы;	5
	б) тілдің дистальды үштен бірінің болмауы;	10
	в) тілдің орта үштен бір деңгейінде болмауы;	20
	г) түбір деңгейінде тілдің болмауы немесе тілдің толық болмауы.	50
34.	Жұтқыншақтың, өңештің, асқазанның, ішектің жарақаты (жаралануы, жарылуы, күйіп қалуы), сондай-ақ осы зақымдануларға байланысты немесе өңештен, асқазаннан бөгде заттарды алып тастау мақсатында, функционалдық бұзылуларға әкеп соқпаған эзофагогастроскопия.	5
35.	Өңештің жарақаты (жарақат, жыртылу, күйік):	
	а) өңештің тарылуына себеп болды;	40
	б) өңештің бітелуі (гастростом болған кезде), сондай-ақ өңеш пластикасынан кейінгі жағдай.	80
Ескерту: 35-бап бойынша сақтандыру төлемінің мөлшері жазатайым оқиға болған күннен бастап 6 айдан ерте емес айқындалады. Осы мерзімнен бұрын сақтандыру төлемі 34-бап бойынша алдын ала жүзеге асырылады және оның мөлшері 35-бап бойынша төлеуге жататын сақтандыру төлемінің мөлшерінен шегеріледі.		
36.	Алдыңғы іш қабырғасының, диафрагманың немесе операциядан кейінгі тыртық аймағында дене жарақаты орнында пайда болған грыжа, егер операция жарақатқа байланысты жасалса немесе мұндай грыжаға операциядан кейінгі жағдай.	5
Ескертпелер:		
1. 36-бап бойынша сақтандыру төлемі, егер аталған бап бойынша грыжа осы жарақаттың тікелей салдары болып табылса, іш қуысы мүшелерінің жарақаттануына байланысты айқындалған сақтандыру төлеміне қосымша жүзеге асырылады.		
2. Ауырлықты көтеру салдарынан пайда болған іштің грыжалары (кіндік, ақ сызық, шап және шап-скротальды) сақтандыру төлеміне негіз бермейді.		
37.	Бауыр жарақаты, кейін келесіге әкеп соққан:	
	а) хирургиялық араласуды қажет етпейтін бауырдың капсулалық жарылуы, гепатит, жарақатқа байланысты тікелей дамыған сарысулық гепатит;	5
	б) бауыр жеткіліксіздігі.	10
38.	Бауырдың, өт қабының жарақаты, кейін келесіге әкеп соққан:	
	а) бауырдың жыртылуын тігу немесе өт қабын алып тастау;	15
	б) бауырдың бір бөлігін алып тастау;	20
	в) бауыр мен өт қабының бір бөлігін алып тастау.	30

39.	Көкбауырдың жарақаты, кейін келесіге әкеп соққан:	
	а) хирургиялық араласуды қажет етпейтін көкбауырдың капсулалық жарылуы;	5
	б) көкбауырды алып тастау.	30
40.	Асқазанның, ұйқы безінің, ішектің, шажырқайдың жарақаты, кейін келесіге әкеп соққан:	
	а) асқазан, ішек, ұйқы безінің резекциясы;	30
	б) асқазанды алып тастау.	60
Ескертпелер:		
1. Осы бөлімнің бір бабының бірнеше тармақтарында аталған жарақат салдарлары туындаған жағдайда, сақтандыру төлемі сақтандыру төлемінің ең үлкен мөлшерін көздейтін олардың біріне сәйкес жүзеге асырылады.		
2. Әр түрлі баптарда көрсетілген жарақат салдарлары туындаған жағдайда сақтандыру төлемі әрбір бапты ескере отырып, жинақтау жолымен жүргізіледі.		
41.	Іш қуысының жарақаты, оның салдары келесіге әкеп соққан:	
	а) лапароскопия (лапароцентез);	5
	б) іш мүшелерінің жарақатына күдік болған кезде лапаротомия (оның ішінде лапароскопиямен, лапароцентезбен);	5
	в) іш мүшелерінің зақымдануы кезіндегі лапаротомия (оның ішінде лапароскопиямен, лапароцентезбен).	10
7-БӨЛІМ. ЗӘР ШЫҒАРУ ЖӘНЕ ЖЫНЫСТЫҚ ЖҮЙЕЛЕР		
42.	Бүйрек жарақаты, кейін келесіге әкеп соққан:	
	а) бүйректің көгеруі, хирургиялық араласуды қажет етпейтін бүйректің капсулалық жарылуы;	5
	б) бүйректің бір бөлігін алып тастау;	20
	в) бүйректі алып тастау.	50
43.	Зәр шығару жүйесі мүшелерінің жарақаты (бүйрек, несепар, қуық, уретра):	
	а) қуық көлемінің кішірейуі;	10
	б) несепардың, уретраның тарылуы;	20
	в) ұзақ ұсақтау синдромы (травматикалық токсикоз, апат синдромы, ыдырау синдромы, созылмалы бүйрек жеткіліксіздігі);	30
	г) несепардың, уретраның бітелуі.	40
Ескертпелер:		
1. Егер жарақат салдарынан зәр шығару жүйесінің бірнеше органдарының қызметі бұзылса, сақтандыру төлемінің мөлшері дене жарақатының неғұрлым ауыр салдарын ескеретін 43-баптың бір тармағы бойынша айқындалады.		
2. 43-баптың тармақтарында аталған жарақат салдарына байланысты сақтандыру төлемі, егер бұл асқынулар жазатайым оқиғадан кейін 3 ай өткен соң болған жағдайда жүргізіледі. Осы мерзімнен бұрын сақтандыру төлемі 42-бап бойынша жүзеге асырылады және оның мөлшері 43-бап бойынша төлеуге жататын сақтандыру төлемінің мөлшерінен шегеріледі.		
44.	Оперативные вмешательства, произведённые в связи с травмой органов мочевыделительной системы.	5
Ескертпе: егер жарақатқа байланысты бүйректі немесе оның бір бөлігін алып тастау жүргізілсе, сақтандыру төлемі 42-бап б), в) тармақ бойынша жүзеге асырылады, 44-бап бұл ретте қолданылмайды.		
45.	Жыныстық жүйенің жарақаты, кейін келесіге әкеп соққан:	
	а) бір аналық безді, жатыр түтігін, аталық безді алып тастау;	15
	б) екі аналық безді, екі жатыр түтікті, аталық безді, жыныс мүшесін алып тастау;	30
	в) жастағы әйелдерде жатырды алып тастау:	
	• 40 жасқа дейін;	50
	• 40 жастан 50 жасқа дейін;	30
	• 50 жас және одан жоғары;	15
	г) еркектік жыныс мүшесін және екі аталық безді алып тастау.	50

8 БӨЛІМ. ЖҰМСАҚ ТІНДЕР		
46.	Беттің жұмсақ тіндерінің, мойынның алдыңғы - бүйір бетінің, жақасты аймақтың, құлақ жарғағының жарақаты, емделуден кейін келесіге әкеп соққан:	
	а) ауданы 1,0 см ² -ден 5 см ² -ге дейін немесе ұзындығы 5-10 см болатын тыртықтардың пайда болуы, кең пигментті дақтар;	5
	б) бет косметикасының күрт бұзылуы (ауданы 5-10 см ² немесе ұзындығы 10-15 см тыртықтың пайда болуы);	10
	в) беттің деформациясы (10 см ² -ден асатын немесе ұзындығы 15 см-ден асатын тыртықтардың пайда болуы).	25
Ескертпелер:		
1. Косметикалық көрінетін тыртықтарға қоршаған теріден түсі бойынша ерекшеленетін, оның бетінен тартылған немесе шығып тұрған, тіндерді қатайтатын тыртықтар жатады. Кейінсіздендіру - бұл механикалық, химиялық, термиялық және басқа да зорлық-зомбылық әсерлері салдарынан адамның табиғи түрінің күрт өзгеруі. 2. Егер фрагменттердің қозғалуымен бет сүйектерінің сынуына байланысты операция жасалса (ашық репозиция), салдарында бетте тыртық пайда болса, егер бұл тыртық косметиканы белгілі бір дәрежеде бұзса, сақтандыру төлемі сынық пен операциядан кейінгі тыртықты ескере отырып жүзеге асырылады. 3. Күйіп қалған жағдайда сақтандыру төлемі №2 кестеге сәйкес жүргізіледі.		
47.	Бас терісінің, дененің, аяқ-қолдардың жұмсақ тіндерінің жарақаттары, емделгеннен кейін дене көлемінің келесі пайыздағы тыртықтарының пайда болуына әкелген:	
	а) дене көлемінің 5 см ² -ден 1% - на дейін;	5
	б) дене көлемінің 1% - дан 2,0% - на дейін;	10
	в) дене көлемінің 3,0% - дан 4,0% - на дейін;	15
	г) дене көлемінің 5,0-ден 10,0% - на дейін;	20
	д) дене көлемінің 10% - дан астамы және одан да көп.	35
Ескертпелер:		
1. Зерттелушінің дене бетінің 1% - ы оның қолы мен саусақтарының алақан бетінің ауданына тең. Бұл аймақ білезік буынынан III саусақтың тырнақ фалангасының жоғарғы жағына дейін өлшенетін қолдың ұзындығын метакарпальды сүйектердің II - Y бастары деңгейінде өлшенетін енге көбейту арқылы шаршы сантиметрмен анықталады (I саусақты қоспағанда). 2. Тыртықтардың ауданын анықтау кезінде терінің зақымдалған аймағының ақауын ауыстыру үшін тері трансплантаты алынған жерде пайда болған тыртықтарды ескеру қажет. 3. Егер сақтандыру төлемі операциялық араласулар үшін жүргізілсе (ашық зақымданулар кезінде, сіңірлерді пластиктеу кезінде, тамырларды, нервтерді тігу кезінде және т.б.), 47-бап қолданылмайды. 4. 46, 47-бап бойынша сақтандыру төлемі туралы шешім жара беттері жазылғаннан кейін жүргізілген, бірақ жазатайым оқиғадан кейін 3 (үш) айдан ерте емес куәландыру деректері ескеріле отырып қабылданады. 5. Күйіп қалған жағдайда сақтандыру төлемі №2 кестеге сәйкес жүргізіледі.		
48.	Жұмсақ тіндердің жарақаты:	
	а) қолдың саусақтарын қоспағанда, сіңірлердің, байламдардың жыртылуы.	5
9 БӨЛІМ. ОМЫРТҚА		
49.	Омыртка (сегізкөз бен құйымшақты қоспағанда) денелерінің:	
	а) бір-екі;	20
	б) үш-бес;	40
	в) алты және одан да көп.	60
50.	Омыртқааралық байламдардың жарылуы (емдеу мерзімі кемінде 14 күн болғанда), омыртқалардың жартылай таюы (құйрық сүйегінен басқа).	5

Ескерту: омыртқаның тайып кетуінің қайталануы кезінде сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды.		
51.	Сегізкөздің сынуы	10
52.	Құйымшақтың дене жарақаттары:	
	а) құйымшақ омыртқаларының тайып кетуі;	5
	б) құйымшақ омыртқаларының сынуы.	10
Ескертпелер:		
1. Егер омыртқаның (оның ішінде сакрум мен құйрықтың) жарақатына байланысты хирургиялық араласу жүргізілсе, сақтандыру сомасының 10% мөлшерінде қосымша сақтандыру төлемі бір рет жүзеге асырылады.		
2. Егер омыртқалардың сынуы немесе жартылай тайып кетуі жұлынның жарақаттануымен бірге жүрсе, сақтандыру төлемі екі зақымдануды ескере отырып, жинақтау арқылы жүзеге асырылады.		
3. Егер бір жарақаттың салдарынан омыртқа денесінің сынуы, байламдардың жарақаты, көлденең немесе иірімді процестердің сынуы орын алса, сақтандыру төлемі ең ауыр жарақатты бір рет көздейтін бап бойынша төленуге тиіс.		
10 БӨЛІМ. ЖОҒАРҒЫ ҚОЛ: ЖАУЫРЫН, БҰҒАНА		
53.	Жауырын, бұғанының сынуы, акромиалды-бұғаналық, кеуде-бұғаналық буындардың толық немесе ішінара үзілуі:	
	а) бір сүйектің сынуы, тайып кетуі, бір буынның үзілуі;	5
	б) екі сүйектің сынуы, бір сүйектің қос сынуы, екі буынның үзілуі немесе сынуы, бір сүйектің шығуы және бір буынның үзілуі, бұғананың сынуы;	10
	в) екі буынның үзілуі және бір сүйектің сынуы, екі сүйектің сынуы және бір буынның үзілуі;	15
	г) бітіспеген сынық (жалған буын).	15
Ескертпелер:		
1. Егер 53-бапта көрсетілген зақымдарға байланысты жедел араласулар жүргізілген жағдайда, сақтандыру сомасының 5% мөлшерінде бір рет қосымша сақтандыру төлемі жүргізіледі.		
2. Егер жарақаттың бұл асқынуы 53а), б), в) тармақтарына сәйкес жазатайым оқиғадан кейін 6 ай өткен соң медициналық мекемеде анықталса және осы мекеменің анықтамасымен расталса, біріктірілмеген сыныққа (жалған буынға) байланысты сақтандыру төлемі жүзеге асырылады. Бұл төлем қосымша болып табылады, бір рет жүргізіледі.		
11-БӨЛІМ. ЖОҒАРҒЫ ҚОЛ: ИЫҚ БУЫНЫ		
54.	Иық буыны аймағының жарақаттары (жауырын ойығының буыны, иық сүйегінің басы, анатомиялық, хирургиялық мойын, бұдырмақтар, буын қапшығы):	
	а) сіңірлердің үзілуі, буын капсулалары, сүйек фрагменттерінің үзілуі, оның ішінде үлкен бұдырмақ, жауырынның буын қуысының сынуы;	5
	б) иықтың сынуы (анатомиялық, хирургиялық мойынның басы), иықтың сынуы.	10
55.	Иық белдеуінің жарақаттары:	
	а) буында қозғалыстың болмауы (анкилоз);	20
	б) буындардың резекциясы салдарынан «салбырап тұрған» иық буыны.	40
Ескертпелер:		
1. 55-бап бойынша сақтандыру төлемі, егер осы бапта аталған асқынуларды медициналық мекеме жарақат алғаннан кейін 6 ай өткен соң анықтаса және осы мекеменің анықтамасымен расталса, иық буыны саласындағы зақымдануларға байланысты жүзеге асырылған сақтандыру төлеміне қосымша жүргізіледі.		
2. Егер иық буынының жарақатына байланысты хирургиялық араласу жүргізілсе, сақтандыру сомасының қосымша 10% - ы бір рет төленеді.		

12 БӨЛІМ. ЖОҒАРҒЫ ҚОЛ: ИЫҚ		
56.	Иық сүйегінің сынуы:	
	а) буын аймағын қоспағанда, кез келген деңгейде (жоғарғы, орта, төменгі үштен бір бөлігі);	10
	б) қос сынық.	20
57.	Иық сүйегінің сынуы, бұл бітіспеген сынықтың (жалған буынның) пайда болуына әкелсе.	30
Ескертпелер: 1. 57-бап бойынша сақтандыру төлемі, егер аталған асқынулар жарақат алғаннан кейін 3 ай өткен соң медициналық мекемеде анықталса, иық жарақатына байланысты жүзеге асырылған сақтандыру төлеміне қосымша жүргізіледі. 2. Егер иық аймағының жарақатына байланысты хирургиялық араласу жүргізілсе (бастапқы хирургиялық өңдеуді және бөгде заттарды алып тастауды қоспағанда), сақтандыру сомасының 10% - ы бір рет қосымша төленеді.		
58.	Жоғарғы қолдың травматикалық ампутациясы немесе ампутацияға әкелетін ауыр зақым:	
	а) жауырынды иықпен қоса, бұғанағы немесе олардың бөлігімен;	70
	б) кез келген деңгейде иықты;	50
	в) иық деңгейіндегі жалғыз қолды.	70
Ескерту: егер сақтандыру төлемі 58-бап бойынша төленсе, операциялық араласулар үшін қосымша сақтандыру төлемі, операциядан кейінгі тыртықтар жүргізілмейді.		
13 БӨЛІМ. ЖОҒАРҒЫ ҚОЛ: ШЫНТАҚ БУЫНЫ		
59.	Шынтақ буынының жарақаттары:	
	а) сүйек фрагменттерінің, оның ішінде иық сүйегінің айдаршық сіңірлердің үзілуі, кәрі жілік сүйегінің немесе шынтақтың сынуы;	5
	б) кәрі жілік пен шынтақ сүйегінің сынуы;	10
	в) иық сүйегінің сынуы;	10
	г) кәрі жілік пен шынтақ сүйектері бар иық сүйегінің сынуы.	20
Ескертпе: егер бір жазатайым оқиғаның салдарынан 59-бапта санамаланған түрлі дене жарақаттары орын алса, сақтандыру төлемі неғұрлым ауыр жарақатты есепке алатын тармаққа сәйкес жүргізіледі.		
60.	Шынтақ буынының зақымдануы:	
	а) буында қозғалыстың болмауы (анкилоз);	20
	б) «салбырап тұрған» шынтақ буыны (оны құрайтын сүйектердің буын беттерін резекциялау салдарынан).	30
Ескертпелер: 1. 60-бап бойынша сақтандыру төлемі шынтақ буыны аймағының зақымдануына байланысты жүргізілген сақтандыру төлеміне қосымша жүзеге асырылады, егер бұл буындағы қозғалыстардың бұзылуын медициналық мекеме жазатайым оқиғадан кейін 6 ай өткен соң анықтаса және осы мекеменің анықтамасымен расталса. 2. Егер шынтақ буыны аймағының жарақаттануына байланысты хирургиялық араласулар жүргізілсе (бастапқы хирургиялық өңдеуді және бөгде заттарды алып тастауды қоспағанда), сақтандыру сомасының қосымша 10% - ы бір рет төленеді.		
14 БӨЛІМ. ЖОҒАРҒЫ ҚОЛ: БІЛЕК		
61.	Буын аймағынан басқа кез келген деңгейде білек сүйектерінің сынуы (жоғарғы, ортаңғы, төменгі үштен бірі):	
	а) бір сүйектің сынуы, тайып кетуі;	5
	б) екі сүйектің сынуы, бір сүйектің қос сынуы.	10
62.	Білек сүйектерінің бітіспеген сынуы (жалған буын):	
	а) бір сүйек;	15
	б) екі сүйек.	30
Ескерту: 62-бап бойынша сақтандыру төлемі, егер жарақаттың бұл асқынуы жазатайым оқиға басталғаннан кейін 9 ай өткен соң медициналық мекемеде анықталса және осы		

<i>мекеменің анықтамасымен расталса, білек жарақатына байланысты жүргізілген сақтандыру төлеміне қосымша жүзеге асырылады.</i>		
63.	Травматикалық ампутация немесе келесі ауыр зақымға әкеп соққан:	
	а) кез келген деңгейде білек ампутациясына;	40
	б) шынтақ буынындағы экзартикуляцияға;	50
	в) білек деңгейіндегі жалғыз қолдың ампутациясына.	60
Ескертпелер:		
1. Егер білек аймағының жарақатына байланысты хирургиялық араласу жүргізілсе (бастапқы хирургиялық өңдеуді және бөгде заттарды алып тастауды қоспағанда), сақтандыру сомасының қосымша 10% - ы бір рет төленеді.		
2. Егер сақтандыру төлемі 63-бап бойынша жүзеге асырылса, операциялық араласулар үшін қосымша сақтандыру төлемі, операциядан кейінгі тыртықтар жүргізілмейді.		
15- БӨЛІМ. ЖОҒАРҒЫ ҚОЛ: БІЛЕК БУЫНЫ		
64.	Кәрі жілік-бөлезік буыны аймағының жарақаттары:	
	а) білектің бір сүйегінің сынуы, бізтәрізді өсінді (өсінділердің) үзілуі, сүйек фрагментінің (фрагменттерінің)үзілуі;	5
	б) білектің екі сүйегінің сынуы;	10
	в) қолдың перилунарлы тайып кетуі.	1
65.	Бұл буында қозғалыстың болмауына (анкилоз) әкелген кәрі жілік-білезік буыны аймағының жарақаты.	15
Ескертпелер:		
1. 65-бап бойынша сақтандыру төлемі, егер буындағы қозғалыстардың жоқтығын медициналық мекеме жазатайым оқиға басталғаннан кейін 6 ай өткен соң анықтаған және осы мекеменің анықтамасымен расталған жағдайда жүргізіледі.		
2. Егер білезік буыны аймағының жарақатына байланысты хирургиялық араласу жүргізілсе, сақтандыру сомасының қосымша 5% - ы бір рет төленеді.		
16 БӨЛІМ. ЖОҒАРҒЫ ҚОЛ: БЛЕЗІК		
66.	Білек сүйектерінің сынуы, бір қолдың алақан сүйектері:	
	а) бір сүйек (қайықтәрізді сүйекті қоспағанда);	2
	б) екі немесе одан да көп сүйектер (қайықтәрізді сүйекті қоспағанда);	5
	в) қайықтәрізді сүйек.	5
Ескертпелер:		
1. Егер қолдың жарақаттануына байланысты хирургиялық араласу жүргізілсе (бөгде заттарды бастапқы өңдеуді және жоюды қоспағанда), сақтандыру сомасының қосымша 5% - ы бір рет төленеді.		
2. Білек сүйектерінің (алақан сүйектердің) және қайықтәрізді сүйектің бір жарақаты салдарынан сынған (жартылай тайып кетуі) жағдайда сақтандыру төлемі әрбір дене жарақатын есепке ала отырып, жинақтау жолымен жүргізіледі.		
67.	Қолдың жарақаты:	
	а) бір немесе бірнеше сүйектердің бітіспеген сынуы (жалған буын);	5
	б) барлық саусақтарды жоғалту, білектің немесе білек буынының алақан сүйектерінің деңгейінде ампутация;	50
	в) жалғыз қолдың ампутациясы.	50
Ескертпе: білек сүйектерінің немесе алақан сүйектердің (жалған буынның) бітіспеген сынуына байланысты сақтандыру төлемі, егер жарақаттың бұл асқынуы жазатайым оқиға басталғаннан кейін 6 ай өткен соң медициналық мекемеде анықталса және осы мекеменің анықтамасымен расталса, қосымша 67 а-бап бойынша жүзеге асырылады. Егер сақтандыру төлемі 67 Б. бойынша жүзеге асырылса), операциялық араласулар үшін қосымша сақтандыру төлемі, операциядан кейінгі тыртықтар жүргізілмейді.		
17-БӨЛІМ. ЖОҒАРҒЫ ҚОЛ: ҚОЛДЫҢ САУСАҚТАРЫ-БІРІНШІ САУСАҚ		
68.	Саусақ жарақаты, кейіннен келесіге әкеп соққан:	
	а) саусақтың сынуы.	3
Ескертпелер:		

1. Тырнақмаңындағы валиктің іріңді қабынуы (паронихия) сақтандыру төлемін жүзеге асыруға негіз бермейді. 2. Егер фалангтың (фалангтардың) сынуына байланысты хирургиялық араласу жүргізілсе, сақтандыру сомасының қосымша 5% - ы бір рет төленеді.		
69.	Саусақ жарақаты, кейіннен келесіге әкеп соққан:	
	а) буындағы қозғалыстардың болмауы.	5
Ескертпе: 1 саусақтың функцияларының бұзылуына байланысты сақтандыру төлемі, егер саусақтың буынында (буындарында) қозғалыстардың болмауын медициналық мекеме жазатайым оқиға басталғаннан кейін 6 ай өткен соң анықтаған және осы мекеменің анықтамасымен расталған жағдайда, оның жарақатына байланысты жүргізілген сақтандыру төлеміне қосымша жүргізіледі.		
70.	Саусақ жарақаты, кейіннен келесіге әкеп соққан:	
	а) фалангааралық буын деңгейіндегі ампутация (тырнақ фалангасын жоғалту);	5
	б) негізгі фаланга, алақан-фалангалық буын деңгейіндегі ампутация;	15
	в) алақан сүйекпен немесе оның бір бөлігімен саусақтың ампутациясы.	20
Ескерту: егер сақтандыру төлемі 70-бап бойынша жүзеге асырылса, операциялық араласулар үшін қосымша сақтандыру төлемі, операциядан кейінгі тыртықтар жүргізілмейді.		
18 БӨЛІМ. ЖОҒАРҒЫ ҚОЛ: ҚОЛДЫҢ САУСАҚТАРЫ-ЕКІНШІ, ҮШІНШІ, ТӨРТІНШІ, БЕСІНШІ САУСАҚТАР		
71.	Саусақ жарақаты, кейіннен келесіге әкеп соққан:	
	а) бір саусақтың сынуы;	2
	б) екі немесе одан да көп саусақтардың фалангаларының сынуы.	5
Ескертпелер: 1. Тырнақмаңы валиктің іріңді қабынуы (паронихия) сақтандыру төлеміне негіз бермейді. 2. Егер фалангтың (фалангтардың) сынуына байланысты хирургиялық араласу жүргізілсе, сақтандыру сомасының қосымша 5% - ы бір рет төленеді.		
72.	Саусақ жарақаты, салдарынан келесіге әкеп соққан:	
	а) саусақтардың екі немесе үш буынында қозғалыстың болмауы.	5
Ескертпе: саусақ функцияларының бұзылуына байланысты сақтандыру төлемі оның жарақатына байланысты жүргізілген сақтандыру төлеміне қосымша жүзеге асырылады, егер саусақ буынында (буындарында) қозғалыстардың болмауын медициналық мекеме жазатайым оқиға басталғаннан кейін 6 ай өткен соң анықтаса және осы мекеменің анықтамасымен расталса.		
73.	Саусақ жарақаты, салдарынан келесіге әкеп соққан:	
	а) негізгі фаланга деңгейіндегі ампутация, саусақтың жоғалуы;	5
	б) алақан сүйекпен немесе оның бір бөлігімен саусақтың жоғалуы.	10
Ескертпелер: 1. Егер сақтандыру төлемі 73-бап бойынша жүзеге асырылса, операциялық араласулар үшін қосымша сақтандыру төлемі, операциядан кейінгі тыртықтар жүргізілмейді. 2. Қолдың бірнеше саусақтары зақымданған жағдайда сақтандыру төлемі әрбір дене жарақатын есепке ала отырып, жинақтау жолымен жүргізіледі. Алайда оның мөлшері бір білезік үшін сақтандыру сомасының мөлшерінен 65% - дан және екі білезік үшін сақтандыру сомасының мөлшерінен 100% - дан аспауы тиіс.		
19 БӨЛІМ. ЖАМБАС		
74.	Жамбас жарақаттары:	
	а) бір сүйектің сынуы;	5
	б) екі сүйектің сынуы немесе бір буынның үзілуі, бір сүйектің қос сынуы;	10
	в) үш немесе одан да көп сүйектердің сынуы, екі немесе үш буынның.	15
Ескертпе: егер жамбас сүйектерінің сынуына немесе буындардың үзілуіне байланысты хирургиялық араласулар жүргізілсе, сақтандыру сомасының қосымша 10% - ы бір рет төленеді.		

75.	Жамбас буындарында қозғалыстың болмауына әкелген жамбас жарақаттары:	
	а) бір буында;	20
	б) екі буында.	40
Ескертпе: жамбас буыны (буындары) функциясының бұзылуына байланысты сақтандыру төлемі, егер буында қозғалыстың жоқтығын медициналық мекеме жазатайым оқиға басталғаннан кейін 6 айдан кейін анықтаған және осы мекеменің анықтамасымен расталған жағдайда, жамбас жарақатына байланысты жүргізілген сақтандыру төлеміне қосымша 75-бап бойынша жүзеге асырылады.		
20 БӨЛІМ. ТӨМЕНГІ АЯҚ: ЖАМБАС БУЫНЫ		
76.	Жамбас жарақаттары:	
	а) сүйек фрагментінің (фрагменттерінің) бөлінуі;	5
	б) ұрқыштың (ұршықтардың) оқшауланған бөлінуі;	10
	в) жамбастың шығуы;	10
	г) бастың, мойынның, санның проксимальды метафизінің сынуы.	25
Ескертпелер:		
1. Егер бір сақтандыру жағдайының салдарынан жамбас буынының әртүрлі дене жарақаттары орын алса, сақтандыру төлемі неғұрлым ауыр дене жарақатын көздейтін тармақтардың біріне сәйкес төленеді.		
2. Егер жамбас буынының жарақатына байланысты хирургиялық араласу жүргізілсе, сақтандыру сомасының қосымша 10% - ы бір рет төленеді.		
77.	Жамбас буынының жарақаттары, кейін келесіге әкеп соққан:	
	а) қозғалыстың болмауы (анкилоз);	20
	б) жамбас мойнының бітіспеген сынуы (жалған буын);	30
	в) эндопротездеу;	40
	г) жамбас басының резекциясы салдарынан «салбырап тұрған».	45
Ескертпелер:		
1. 77-бапта аталған асқынуларға байланысты сақтандыру төлемі бірлескен жарақат бойынша сақтандыру төлеміне қосымша жүргізіледі, сақтандыру төлемі неғұрлым ауыр дене жарақатын көздейтін тармақтардың біріне сәйкес төленеді.		
2. 77 б) егер жарақаттың бұл асқынуы жазатайым оқиға басталғаннан кейін 9 ай өткен соң медициналық мекемеде анықталса және осы мекеменің анықтамасымен расталған жағдайда сақтандыру төлемі жүзеге асырылады.		
21-БӨЛІМ. ТӨМЕНГІ АЯҚ: САН		
78.	Санның сынуы	
	а) буындар аймағын қоспағанда, кез келген деңгейде (жоғарғы, орта, төменгі үштен бір бөлігі);	15
	б) қос санның сынуы.	20
79.	Бітіспеген сынықтың (жалған буынның) пайда болуына әкелген санның сынуы.	30
Ескертпелер:		
1. Егер сан аймағының жарақатына байланысты хирургиялық араласу жүргізілсе (бастапқы хирургиялық өңдеуді және бөгде заттарды алып тастауды қоспағанда), сақтандыру сомасының қосымша 10% - ы бір рет төленеді.		
2. Егер мұндай асқыну медициналық мекемеде жазатайым оқиғадан кейін 9 ай өткен соң анықталса және осы мекеменің анықтамасымен расталса, санның сынуына байланысты жүргізілген сақтандыру төлеміне қосымша жүзеге асырылған 79-бап бойынша сақтандыру төлемі.		
80.	Травматикалық ампутация немесе санның кез келген деңгейінде аяқ-қолдың ампутациясына әкелетін ауыр дене жарақаты:	
	а) бір аяқ;	60
	б) жалғыз аяқ.	80
Ескертпе: егер сақтандыру төлемі 80-бап бойынша жүзеге асырылған болса, операциялық араласулар, операциядан кейінгі тыртықтар үшін қосымша сақтандыру төлемі		

<i>жүргізілмейді.</i>		
22-БӨЛІМ. ТӨМЕНГІ АЯҚ: ТІЗЕ БУЫНЫ		
81.	Тізе жарақаттары:	
	а) сүйек фрагментінің (фрагменттерінің) үзілуі, айдаршық сіңірдің (айдаршық сіңірлердің) сынуы, кіші жіліншік басының сынуы, менисктің, тізе тобығының дене жарақаты;	5
	б) сүйек фрагментінің (фрагменттерінің) үзілуі, айдаршық сіңірдің (айдаршық сіңірлердің) сынуы, үлкен жіліншік басының сынуы	10
	в) үлкен жіліншік сүйегінің кіші жіліншік басымен проксимильді метафизінің сынуы;	10
	г) сан айдаршықтарының сынуы, сирақтың шығуы;	15
	д) санның дистальді метафизінің сынуы;	20
	е) дистальды метафиздің, бір немесе екі жіліншіктің проксимальды бөліктері бар жамбас жіліншіктерінің сынуы.	25
Ескертпелер:		
1. Тізе буынының әртүрлі дене жарақаттарын біріктірген кезде сақтандыру төлемі неғұрлым ауыр дене жарақатын көздейтін 81-баптың тармақшаларының біріне сәйкес бір рет жүргізіледі.		
2. Егер тізе буыны аймағының жарақатына байланысты хирургиялық араласулар жүргізілсе (бастапқы хирургиялық өңдеуді және бөгде заттарды алып тастауды қоспағанда), сақтандыру сомасының қосымша 10% - ы бір рет төленеді.		
82.	Тізе буыны аймағының жарақаттары, келесіге әкеп соққан:	
	а) бірлескен қозғалыстардың болмауы;	15
	б) оны құрайтын сүйектердің буын беттерін резекциялау салдарынан «салбырап тұрған» тізе буыны;	30
	в) эндопротездеу.	30
Ескерту: 82-бап бойынша сақтандыру төлемі осы буынның жарақаттануына байланысты жүргізілген сақтандыру төлеміне қосымша жүзеге асырылады.		
23-БӨЛІМ. ТӨМЕНГІ АЯҚ: ТӨМЕНГІ СИРАҚ		
83.	Сирақ сүйектерінің сынуы (буын аймағын қоспағанда):	
	а) жіліншік, сүйек фрагменттерінің үзінділері;	5
	б) жіліншік, асық жілік шыбығының қос сынуы;	10
	в) екі сүйектің де, жіліншіктің қос сынуы.	15
Ескертпелер:		
1. 83 бап бойынша сақтандыру төлемінің мөлшері:		
а) жоғарғы және ортаңғы үштен бір бөлігіндегі асық жілік шыбығының сынықтары;		
б) кез-келген деңгейде жіліншік диафизінің сынуы;		
в) диафиз аймағындағы жіліншік сынықтары (жоғарғы, ортаңғы, төменгі үштен бір бөлігі) және жоғарғы немесе ортаңғы үштен бір бөлігіндегі асықты жілік шыбығының сынықтары.		
2. Егер жарақат салдарынан тізе немесе тобық буынында жіліншік сүйегінің буынішілік сынуы және жіліншік сүйегінің сынуы диафиз деңгейінде орын алса сақтандыру төлемі 81 және 83-баптар немесе 86 және 83-баптар бойынша жинақтау жолымен жүргізіледі.		
84.	Жіліншік сүйектерінің сынуы, салдарынан бітіспеген сынық, жалған буын (сүйек фрагменттерін қоспағанда):	
	а) кіші асықты жілік;	5
	б) үлкен асықты жілік;	15
	в) екі сүйектің.	20
Ескертпелер:		
1. 84-бап бойынша сақтандыру төлемі, егер мұндай асқынулар жазатайым оқиғадан кейін 9 ай өткен соң медициналық мекемеде анықталса және осы мекеменің анықтамасымен расталса, жіліншік сүйектерінің сынуына байланысты жүзеге асырылған сақтандыру төлеміне қосымша жүргізіледі.		

2. Егер жілініштің жарақатына байланысты хирургиялық араласулар жүргізілсе (бастапқы хирургиялық өңдеуді және бөгде заттарды алып тастауды қоспағанда), сақтандыру сомасының қосымша 10% - ы бір рет төленеді.		
85.	Травматикалық ампутация немесе ауыр дене жарақаты:	
	а) кез келген деңгейде жіліншік ампутациясы;	40
	б) тізе буынындағы экзартикуляция;	45
	в) жіліншіктің кез-келген деңгейінде бір аяқтың ампутациясы.	45
Ескерту: егер сақтандыру төлемі жіліншіктің ампутациясына байланысты жүзеге асырылса, хирургиялық араласу, операциядан кейінгі тыртықтар үшін қосымша төлем жүргізілмейді.		
24-БӨЛІМ. ТӨМЕНГІ АЯҚ: ТОБЫҚ БУЫНЫ		
86.	Тобық аймағының жарақаттары:	
	а) бір тобықтың сынуы, жіліншік синдесмозының оқшауланған;	5
	б) екі тобықтың сынуы немесе жіліншік жиегі бар бір тобықтың сынуы;	10
	в) жіліншік жиегі бар екі тобықтың сынуы кости.	15
Ескертпелер:		
1. Жілініштік синдесмозының жарылуымен, аяқтың сублюксациясымен (орнынан қозғалуымен) бірге жүретін тобық сүйектерінің сынуы кезінде сақтандыру сомасының қосымша 5% - ы бір рет төленеді.		
2. Егер тобық аймағының жарақатына байланысты хирургиялық араласулар жүргізілсе (бастапқы хирургиялық өңдеуді және бөгде заттарды алып тастауды қоспағанда), сақтандыру сомасының қосымша 10% - ы бір рет төленеді.		
87.	Тобық аймағындағы жарақат, келесіге әкеп соққан:	
	а) тобық буынында қозғалыстың болмауы;	20
	б) «салбырап тұрған» тобық буыны (оны құрайтын сүйектердің буын беттерін резекциялау салдарынан));	30
	в) тобық буынындағы экзартикуляция.	35
Ескертпелер:		
Если в результате травмы голеностопного сустава наступили осложнения, перечисленные в ст. 87 страховая выплата осуществляется по одному из пунктов, учитывающему наиболее тяжёлое последствие.		
25-БӨЛІМ. ТӨМЕНГІ АЯҚ: ТАБАН		
88.	Аяқтың жарақаттары:	
	а) бір сүйектің сынуы (өкше мен асық сүйекті қоспағанда);	2
	б) екі сүйектің сынуы, асық сүйектің сынуы;	5
	в) үш немесе одан да көп сүйектердің сынуы, өкше сүйегінің сынуы, өкшенің асық сүйекті шығуы, аяқтың көлденең буынында (Шопара) немесе табаналды- табан буында (Лисфранка) шығуы.	10
Ескерту: егер сүйектердің сынуына немесе шығуына байланысты хирургиялық араласу жүргізілсе, сақтандыру сомасының қосымша 5% - ы бір рет төленеді.		
89.	Аяқтың жарақаты, келесіге әкеп соққан:	
	а) бір немесе екі сүйектің (өкше және асық сүйектерін қоспағанда) біріктірілмеген сынуы (жалған буын);	5
	б) үш немесе одан да көп сүйектердің, сондай-ақ асық немесе өкше сүйегінің біріктірілмеген сынуы (жалған буын);	10
	в) табаналды көлденең буынның (Шопардың)немесе табаналды-табан буынның (Лисфранка) бітіспеген сынуы;	15
	г) толарсақ-фалангалық буындар деңгейіндегі ампутация (барлық саусақтардың болмауы);	20
	д) табан немесе табаналды деңгейдегі ампутация (барлық саусақтардың болмауы);	25
	е) табан, өкше сүйектері деңгейіндегі ампутация (табанды жоғалту).	30
Ескертпелер:		

1. 89-бапта (а), б), в) көзделген аяқ жарақатының асқынуына байланысты сақтандыру төлемі, егер оларды жарақатқа әкеп соққан жазатайым оқиға басталғаннан кейін 6 ай өткен соң медициналық мекеме белгілеген және осы анықтамамен расталған жағдайда, аяқтың жарақаттануына байланысты жүзеге асырылған сақтандыру төлеміне қосымша жүргізіледі мекемелер, ал "г", "д", "е" тармақтары бойынша - жазатайым оқиға болған күннен бастап өткен мерзімге қарамастан. 2. Егер сақтандыру төлемі аяқтың ампутациясына байланысты жүргізілсе, операциядан кейінгі тыртықтар үшін қосымша сақтандыру төлемі жасалмайды я.		
26 БӨЛІМ. ТӨМЕНГІ АЯҚ: САУСАҚТАР		
90.	Фалангтың сынуы(фаланг), сіңірлердің жыртылуы:	
	а) бір саусақ;	3
	б) екі-үш саусақ;	5
	в) төрт-бес саусақ.	10
Ескерту: егер саусақтың сіңірлерінің сынуына, шығуына немесе жыртылуына байланысты хирургиялық араласу жүргізілсе, сақтандыру сомасының қосымша 3% - ы бір рет төленеді.		
91.	Травматикалық ампутация немесе ампутацияға әкелетін саусақтардың:	
	а) екінші, үшінші, төртінші, бесінші саусақтардың негізгі фаланга немесе табан-фаланга буыны деңгейінде;	5
	б) негізгі фаланг немесе табан-фаланга буындары деңгейінде бір немесе екі саусақ;	4
	в) тырнақ немесе орташа фаланг деңгейінде үш-төрт саусақ;	8
	г) негізгі фаланг немесе табан-фаланга буындары деңгейіндегі үш-төрт саусақ.	8
Ескертпелер:		
1. Егер сақтандыру сомасы 91-бап бойынша төленсе, хирургиялық араласулар үшін қосымша төлем, операциядан кейінгі тыртықтар жүргізілмейді.		
2. Егер жарақатқа байланысты саусақты табанды сүйекпен немесе оның бір бөлігімен ампутациялау жүргізілсе, сақтандыру сомасының қосымша 5% - ы бір рет төленеді.		
92.	Туындауы келесіге негіз болған жарақат:	
	а) лимфостаз, тромбофлебит, трофикалық бұзылулар;	5
	б) остеомиелит, оның ішінде гематогенді остеомиелит.	10
Ескертпелер:		
1. 92-бап тірек-қимыл аппаратының жарақаты салдарынан туындаған тромбофлебиттер, лимфостаз және трофикалық бұзылулар кезінде қолданылады (ірі перифериялық тамырлар мен нервтердің дене жарақатын қоспағанда)тсы.		
2. Саусақтардың іріңді қабынуы сақтандыру төлеміне негіз бермейді.		

Кесте 1. Көру қабілетінің жоғалуы кезіндегі сақтандыру төлемдері

Жарақатқа дейін	1,0	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1 төмен
Жарақаттан кейін											
0,9	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0,8	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0,7	5	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—
0,6	10	5	5	3	—	—	—	—	—	—	—
0,5	10	10	10	5	5	—	—	—	—	—	—
0,4	10	10	10	10	5	5	—	—	—	—	—
0,3	15	15	15	10	10	5	5	—	—	—	—
0,2	20	20	20	15	10	10	5	5	—	—	—
0,1	30	30	30	20	15	10	10	5	5	—	—
0,1 төмен	40	40	40	30	20	15	15	10	10	10	—
0.0	50	50	50	25	25	20	20	20	20	20	10

Ескерту. Толық соқырлыққа (0,0) көру өткірлігі 0,01-ден төмен және жарық сезілгенге дейін (саусақтардың саны) теңестіріледі.

Кесте 2. Күйік кезінде сақтандыру төлемдері (сақтандыру сомасынан пайызбен)

Күйік аймағы (дене бетінің%)	Күйік деңгейі				
	I.	II.	III. А	III.	IV.
от 5 до 10	—	—	15	17	20
от 11 до 20	4	5	20	25	35
от 21 до 30	6	7	25	45	55
от 31 до 40	8	9	30	70	75
от 41 до 50	10	11	35	70	90
от 51 до 60	15	16	40	70	95
от 61 до 70	20	21	45	70	100
от 71 до 80	25	26	50	70	100
от 81 до 90	30	31	55	70	100
90 астам	35	36	60	70	100

Ескертпелер:

1. 10 функциясының бұзылуына әкеп соққан тыныс алу жолдарының күйіктері кезінде%.
Жәбірленушінің дене бет
2. Жәбірленушінің дене бетінің 1% - ы оның қолының алақан бетінің ауданына тең.